



Beslutsunderlag Ansökan om medel för förstudie/projekt

Ansökan skickas till: martin.paju@miun.se

Kontaktpersoner

Mittuniversitetet

hans-erik.nilsson@miun.se

peter.ohman@miun.se

Härnösands Kommun

anneli.kuusisto@harnosand.se

Namn på förstudie/projekt	Sökt belopp
Arkivetablering Härnösand	648 700
Startdatum av förstudie/projekt	Slutdatum för förstudie/projekt
1/11 2021	31/8 2022

Ansvarig MIUN samt avdelning	E-post	Mobil
Erik Borglund, IST	erik.borglund@miun.se	072-581 89 33
Kristen Snyder KMT	kristen.snyder@miun.se	
Ansvarig kommunen	E-post	Mobil
Anneli Kuusisto	anneli.kuusisto@harnosand.se	070-550 67 70

Datum	Diarienummer
2021-09-28	MIUN 2021/2184

1 Sammanfattning förstudie/projekt

Summera kortfattat syfte, målbild och vilket beslut som önskas samt tidplan och kostnad. Max ca 200 ord

Under kommande kapitel, lyft upp det väsentliga för varje perspektiv på ett sammanfattande sätt. Försök få in på ca 5 till 6 sidor.

Syfte, mål, målgrupp, metod, avgränsning samt leveranser

På Saltvikshöjden i norra Härnösand kommer skatteverket att etablera sitt fysiska arkiv. Tidigare har skatteverket haft regionala arkiv, men nu blir samtliga fysiska handlingar placerade på ett ställe. På samma plats kommer även Riksarkivet att etablera sig då deras lokaler på Härnön har blivit för små. Utöver detta är det troligt att ytterligare statliga myndigheter etablerar sig på Saltvik med sina fysiska arkiv. Härnösand som kommun kommer genom etableringen av Skatteverket att ha en stark koncentration av offentliga arkiv inom en mycket begränsad geografisk yta. Idag finns förutom Riksarkivet, Bolagsverket, regionarkivet, Näringslivsarkiv i Norrland och Föreningsarkivet i Västernorrland Härnösand etablerade i Härnösands kommun.

I arkiv finns vår historia, där finns grunden för vårt kulturarv och de är genom vår grundlag en viktig del i allas vår möjlighet till insyn i myndigheter och därmed också en hörnpelare i vår demokrati. Men handlingar i arkiv är inte enbart värdefulla för framtida historiker utan de har även andra värden som inte lika frekvent är studerade. Inom arkivvetenskapen delar man in handlingars värde kopplat till dess användning och delar in syftet till användning i ett primärt och ett sekundärt syfte (Elisabeth Shepherd & Yeo, 2003). En uppdelning som har sin grund i att det finns ett primärt och sekundärt värde hos handlingar (Schellenberg, 1956/1998). Man kan presentera detta i nedan matris.

	Verksamhet	Ansvarspårbarhet	Kultur
Primärt syfte till användning			
Sekundärt syfte till användning			

Figur 1. Matris över syfte till användning

Användning av arkivdata och historisk information är en viktig grund för att uppnå en hållbar kvalitetsutveckling för både samhället och dess olika beslutfattandeorgan. Handlingar är att anse vara en organisationell tillgång (Elizabeth Shepherd, 2006). Det är välkänt inom ämnesforskning för kvalitetsteknik att beslut inom organisationer ofta ske i reaktion till aktuella händelser istället för att baseras på fakta. Detta fenomen leder till en mer reaktiv utvecklingsmodell istället för proaktiv. Centralt till en hållbar kvalitetsutveckling oavsett nivå (individ, organisation eller samhället) är att bl.a. kunskap och förståelse för hur information kan används som stöd i strategisk planering och i systematisk ständig förbättring.

Med en kraftig förtätning av arkiv-depåer i Härnösand så finns det anledning att undersöka möjligheten att i Härnösand bygga upp en ny form av kompetens som kan understödja en bredare användning och tillgängliggörande av de handlingar som finns i de ovan nämnda arkiven, än vad som traditionellt erbjuds vid fysiska arkiv. Tillgängliggörande av arkiv och att nå fler och nya användare är dels ett viktigt forskningsområde inom arkiv- och informationsvetenskap. Likaväl är detta viktig utifrån ett kvalitetsutvecklings perspektiv för att bidra till ny kunskap om hur dokumentation och information inom myndigheter både byggs upp samt används för att ta strategiska beslut för samhället. Dokumentation är och kommer utgöra en central komponent i olika organisationella revisioner och granskningar (Power, 1994, 1999, 2007).

Det är mycket nyskapande och innovativt när vi idag står med fysiska handlingar i stora mängder samtidigt som vi står inför en massiv digitalisering i samhället där medborgare, föreningar, företag, myndigheter troligtvis förväntar sig en service och tillgänglighet till arkiv och

handlingar som inte innebär att man fysiskt behöver sätta sig i en forskarsal. I dokument och handlingar finns kunskap om beslut och hur en organisation eller del av organisation har arbetat. Detta "historiska" material är en naturlig del i vad som bäst kan beskrivas som ett kontinuerligt kvalitetsarbete. Hur och på vilket sätt handlingar kan bidra till ett systematiskt kvalitetsarbete är dock delvis utforskat.

Syfte för parterna i förstudien

Syftet för Mittuniversitetet med förstudien är att dels stärka den pågående forskningen i arkiv- och informationsvetenskap inom området tillgängliggörande och användning samt värdering av information i arkiv. Dessutom ges förstudien en intressant möjlighet till samverkan med ämnet kvalitetsteknik för att utforska hur tillgängliggörande och användning av information i arkiv kan bidra till en hållbar kvalitetsutveckling för samhället och dess medborgare.

Utöver detta skall projektet identifiera konkreta forskningsproblem som har relevans och bäring på andra ämnen inom MIUN. Arbetet i denna förstudie är också en av de första gemensamma forskningsprojekt där kvalitetsteknik och arkiv- och informationsvetenskap samarbetar och utnyttjar synergier som tidigare inte prövats, men som nu är en realitet genom planeringsområde KOD (Kvalitetsutveckling och Digitalisering)

För Härnösands kommun kommer förstudien att identifiera forskningsfrågor, områden som har utvecklingsmöjligheter och direkt konkreta förslag på hur ett framtida kompetenscentra kan formars. Kunskap som skall ligga till grund för en kommande ansökan hos EU regionala utvecklingsfonden (ERUF) där flera partner än MIUN och Härnösands kommun kan ingå.

Mål

Målet med förstudien är att identifiera de förutsättningar och möjligheter avseende en modern och nyskapande syn på tillgängliggörande och

användning av analoga handlingar, som skapas i och med Skatteverkets etablering i Härnösand.

Forskningsfrågorna i studien blir därför:

- Hur kan tillgängliggörande av arkivhandlingar ske utifrån användarnas behov?
- Hur kan potentiella användare och potentiell användning identifieras?
- Hur kan användbarhet av arkivhandlingar bedömas och värderas?
- På vilket sätt kan tillgängliggörande av analoga handlingar ske samtidigt som en digital transformation pågår?

Förstudien har också som mål att identifiera vilka områden och komponenter som skulle kunna ingå i ett kompetenscenter kring informationsförvaltningsfrågor i Härnösand, där inte enbart analoga handlingar är i fokus. Detta medför att ett långsiktigt mål med förstudien är att ta fram en strategi/aktionsplan för hur en ERUF-ansökan skall kunna tas fram av Härnösands kommun och vad den skall/bör innehålla.

Målgrupp

Det rent forskningsmässiga målet med förstudien har primärt en internationell arkivvetenskaplig målgrupp då studier om användning, användare och de utmaningar som kopplas till tillgängliggörande är begränsat. Det konkreta resultatet av den vetenskapliga delen av studien har också som målgrupp de myndigheter som har arkivdepå i Härnösand och/eller är på väg att etablera sådana.

Den del som är av mer praktisk karaktär har primärt målgrupp Härnösands kommun och de förvaltningar och enheter som arbetar med dels etablering av arkivdepåer i Härnösand, men också de som arbetar med skapande av ett kompetenscentrum.

Forskningsutmaning och Vetenskaplig metod

Forskningsområdet inom arkiv och informationsvetenskap som kopplas till tillgängliggörande och användning är ganska svagt beforskat (Hellmer, Under review) avseende nya metoder och tekniker för hur analog arkiv kan tillgängliggöra på andra och innovativa sätt som inte innebär klassisk forskarsal och fysisk användning av handlingarna. Likaså finns det ytterst få vetenskapliga studier som försöker konceptualisering skillnader och likhet mellan de olika användningsområden som handlingar har, samt förstå hur kravet på sökbarhet, tillgänglighet påverkas av vem som användaren är. Den dominerande praktiken kring användning av handlingar är att användaren sällan styr och formar möjligheten till användning. I denna förstudie är det användare och användning som är i fokus och de möjligheter och potential denna användning medför, likaledes är potentiella användare och potentiell användning i fokus.

Förstudien kommer använda sig av vad som bäst beskrivs som mixade metoder (Johnson & Onwuegbuzie, 2004). För kartläggning av användning av de existerande handlingarna hos Riksarkivet, Skatteverket och Bolagsverket kommer både enkät och intervju användas. Tillsammans med ren statistik i form av utdrag och exempel på sökloggar kommer förståelse för vilken typ av handlingar som efterfrågas att sammanställas. För att också förstå de krav som ställs på det som vi beskriver som användbarhetsstudier kommer intervjuer (Alvesson & Torhell, 2011), fokusgrupper (Wibeck, 2010) och andra kvalitativa datainsamlingar att användas men i skrivande stund är det inte möjligt att bestämma i vilken omfattning. Val beror på hur användningen ser ut och det kan också vara så att viss myndighetsintern användning är sekretesskyddad och inte kan komma förstudiens forskare tillhanda. Analys av användare och användbarhet av arkivhandlingar kommer dels använda sig av den matris som återfinns i figur 1, men också från Records continuum model (Upward, 2000) och modell för värdeteori kopplat till e-förvaltning (Rose, Persson, Heeager, & Irani, 2015).

Den mer framåtsiktande delen i förstudien där underlag och inspel som skall ligga till grund för hur en ERUF-ansökan skall utformas kommer att grundas på förutom ovan nämnda data, även inhämtad data från workshops med intressenter.

Leveranser efter genomförd förstudie

Förstudien kommer att resultera i minst två vetenskapliga artiklar i arkiv- och informationsvetenskap och kvalitetsteknik. Utöver det kommer 1 rapport avseende studie på användning och användbarhet att skapas. Projektet kommer att generera en slutrapport där fokus är tydliga och konkreta inspel till den planerade ERUF-ansökan och konkreta förslag och kunskap om hur ett kompetenscentra kan bildas och etableras i Härnösand.

2 Behov/efterfrågan i regionens näringsliv och samhälle

Regionen har historiskt utgjort vad som går under namnet arkivlän vilket i samband med digitaliseringen har påverkats. Västernorrlands län är ett så kallat intensivdatalän, från vilket all information skall sparas och inte som i vissa andra län enbart data från personer födda 5,15 & 25. Det innebär att det finns en stor volym handlingar i de arkiv som finns i regionen och specifikt i Härnösands kommun på olika arkivdepåer. Arkiv är som fenomen inte alltid efterfrågade, men genom projektet är målsättningen också att specifika nyttobehov från Näringslivet och ett bredare samhällsperspektiv skall kunna identifieras.

3 Kartläggning kompetens och verksamhet vid Mittuniversitetet

Projektet skall bedrivas med personal inom KOD där primärt forskare från arkiv- och informationsvetenskap tillsammans med kvalitetsteknik kommer genomföra projektet. Kunskaper inom arkiv, användning av arkiv

och handlingar finns hos arkiv- och informationsvetenskap, medan expertis och kunskaper i förändring, organisering finns inom kvalitetsteknik.

4 Koppling till övergripande strategier för avtalsparter

Kommunens tillväxtstrategi "Mitt Härnösand 2040 – tillsammans i en kreativ och företagsam livsmiljö" är grund för de utvecklingsinsatser som stärker Härnösands tillväxt. De tre delstrategier som tydligast kan knytas till detta projekt är Gemensam kraft, Företagsamhet och i ett längre perspektiv Utbildning som får människor att växa.

Härnösand är myndighetstätt med ett 20-tal statliga myndigheter, kommunen är även residensstad och regionalt administrativt centrum. Att stärka residensstaden med utvecklingsinitiativ kopplat till statlig verksamhet stärker även hela regionen.

För arkiv- och informationsvetenskap vid Mittuniversitetet som har Sveriges största forskningsmiljö i ämnet är detta projekt en viktig genom att vi då också tydligt etablerar oss starkare inom tillgängliggörande och användning. Att ämnet är viktigt för Mittuniversitetet stärks för att universitetet sedan mitten av 1990-talet kontinuerligt stött och bidragit till att ämnet kan växa och nu har Sveriges enda professor i ämnet.

5 Från förstudie till framtida profilområde

Som tydligt framgått ovan syftar denna pilotstudie också till att Härnösands kommun skall få bästa förutsättningar för att tillsammans med Mittuniversitetet som medsökande partner forma en projektorganisation vilken genomföra en ansökan om projektmedel inom ERUF. Målet med en ERUF ansökan är att delvis operationalisera de resultat som förstudien

tagit fram men också att ytterligare utveckla forskningsområden som ingått i förstudien.

6 Relation forskning och R&D nationellt och internationellt

En nyligen genomförd systematisk litteraturöversikt genomförd av en av projektets forskare inom arkiv- och informationsvetenskap (Hellmer, Under review) visar en tydlig bild av att hittills har inte användare varit inblandade i utåtriktad verksamhet av arkivmaterial. Det har alltså inte byggts tjänster och arkiv som haft användares behov och krav som grund för arbete kring tillgängliggörande och användning.

Nationellt har det genomförts olika tillgängliggörandeprojekt inom ramen för vad som kallas arkivpedagogik men några mer systematiska insatser och forskningsprojekt inom arkiv-sektorn går inte att finna.

7 Relationer andra aktiviteter

Kommunen utvecklar verksamhet Campus Härnösand som ska stå för nyfikenhet, förnyelse och samverkan. Utgångspunkten är att tillsammans med andra utbildningsaktörer bygga en stabil plattform för utbildning på olika nivåer och stärka kompetensförsörjningen lokalt, regionalt och inom vissa områden nationellt. Inom Campus ska även FoU kopplas till prioriterade utvecklingsområden.

Härnösands kommun arbetar för att utveckla besöksmål för olika målgrupper. Involvera näringslivet.

I Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi och länets innovationsstrategi för smart specialisering är prioriteringar kopplade till projektet utifrån länets styrkeområde GovTech men även med koppling till

det horisontella styrkeområdet innefattande utveckling och styrning av komplexa produktions och verksamhetsystem.

8 Partner och andra aktörer

I projektet är förutom MIUN och Härnösands kommun Skatteverket, Bolagsverket och Riksarkivet identifierade som aktörer som kommer utgöra källa för datainsamling. Skatteverket och Riksarkivet kommer indirekt bli mer inblandade i projektet, då dessa direkt påverkas av den nyetablering som skall ske på Saltvikshöjden i Härnösand. Bolagsverket har redan en etablering i Härnösand och är därför mer av karaktären annan aktör i denna förstudie. Andra arkivinstitutioner kommer också kunna bli aktörer i projektet men i skrivande stund är dessa inte vidtalade.

9 Kommunens nytta

Projektets resultat kommer generera fortsatta insatser kopplat till vad som kan bli en vision om etablering av ett nationellt Arkivcentrum som skall tillgodose användare på ett brett perspektiv och kunna erbjuda utbildning, forskning och verksamhetsutveckling.

Kommunen har internt en egen offensiv informationsförvaltning som tillsammans med övrig kommunal verksamhet arbetar för att skapa nytta och värde för kommunen.

Kunskaper från projektet kommer kunna berika och utveckla kommunens egen arkivverksamhet och informationsförvaltning och Härnösands kommun har en lång arkivtradition av samverkan med olika arkivinstitutioner.

10 Kommunikationsplan

Projektet är av karaktären förstudie och i förhållande till projektets storlek är också kommunikationsplanen anpassad efter det.

- I samband med ett beviljande av projektet etableras en projektbeskrivning på Mittuniversitetets webbplats, [Samverkan Härnösand](#).
- Projektet producerar med hjälp av internt stöd från KOM två nyhetsbrev från projektet som förmedlas till projektets intressenter. Nyhetsbrev 1 skall skickas i god tid innan planerade workshop med intressenter för kompetenscentra (mars månad). Nyhetsbrev 2 skickas i samband med projekt slut.
- Projektets vetenskapliga del planeras att producera minst 2 vetenskapliga artiklar varav en skall vara journaltidsskrift som finns på norska listan.
- Projektet genomför workshops med intressenter i vilka projektets resultat kommer utgöra grunden för arbetet i workshop

11 Organisation för genomförande av förstudie/projekt

Projektet planeras genomföras i helhet av följande personal från Mittuniversitetet.

- Professor Kristen Snyder, kvalitetsteknik
- Professor Erik Borglund, arkiv- och informationsvetenskap
- Doktorand, Erica Hellmer, arkiv- och informationsvetenskap

Utöver ovan kommer arkiv- och informationsvetenskap att försöka attrahera studenter som skall skriva uppsats att inrikta sig på studier om

användare, användning och tillgängliggörande som kommer bistå projektet.

Från Härnösands kommun kommer primärt Anneli Kuusisto, kommunarkivarie Stefan Berggren och Jonas Wessling vara motpart, alla med olika ansvarsområdet och tillika kompetensområden.

Till projektet kommer en mindre referensgrupp att knytas med representanter från Skatteverket, Riksarkivet och Härnösands kommun. Eventuellt kommer Bolagsverket, och andra arkivinstitutioner bli aktuella.

12 Planerade aktiviteter, tidplan och kostnader

Nedan listas projektets centrala aktiviteter.

Aktivitet	Start	Slut	Kostnad SEK
Datinsamling användning och användbarhet, artikel 1	2021-11-01	2022-03-31	293 700
Analys Data, rapportskrivande användning och användbarhet, artikel 2	2022-04-01	2022-06-30	201 000
Workshop användare/intressenter fokus kompetenscenter	2022-05-01	2022-06-30	20 000
Slutanalys och rapportskrivande Slutredovisning av projekt inklusive påbörjan av skapa ERUF-ansökan	2022-07-01	2022-08-31	134 000
Summa	2021-11-01	2022-08-31	648 700

Denna förstudie syftar som tydligt framgått till att utveckla ett kompetenscentra inom arkiv med lokalisering Härnösand och som en naturlig följd av Skatteverkets etablering i Härnösand. En naturlig fortsättning på förstudien är en ERUF ansökan. En ERUF-ansökan som skall leda till ett projekt där utformning och etablering av ett arkivkompetenscentra skall ske. När väl kompetenscentra är etablerat är

målet att utbildningar från både kompetenscentra och från MIUN skall kunna erbjudas nationellt, men även internationellt. Kompetenscentrat bör ha som mål att attrahera ytterligare etableringar kan ske i Härmösands kommun.

Projekt (aktivitet)	Start	Slut
Förstudie arkivetablering	20211101	20220831
ERUF-ansökan, en naturlig effekt av Förstudien	2022	2025
Kommunen etablerar kompetenscentra arkiv	2024/2025	
Ytterligare etableringar av arkivdepåer	2024/2025	
Utbildningsutbud, kommun och MIUN	2025	

13 Risker

Beskriv de större risker som finns för förstudien. Beskriv åtgärder för att reducera att de inträffar.

Risk	Åtgärd
Om Skatteverket och Riksarkivet väljer en annan lösning för sina behov under projektets gång.	Vi utgår då från existerande andra arkivdepåer i Härmösand dit Bolagsverket och regionarkivet tillhör

14 Hantering av personuppgifter

Mittuniversitetet och kommunen publicerar information om projektet på webbplatser och ibland i sociala medier för att bl.a. sprida information om projektet. Användning av personuppgifter (namn, fotografier etc.) på vår webb har vi rätt att göra utan samtycke för att informera om vår verksamhet och för att samverka med vår omvärld. För att det ska vara juridiskt möjligt att använda personuppgifter på sociala medier krävs specifik information till och samtycke från de personer där detta blir aktuellt. Den informationen kommer i så fall ges separat när behov uppstår och samtycken samlas in.

15 Referenser

Alvesson, M., & Torhell, S.-E. (2011). *Intervjuer : genomförande, tolkning och reflexivitet*. Malmö: Liber.

Hellmer, E. (Under review). It is a matter of perspectives

Users and use in the scholarly archival context

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26. doi:10.3102/0013189x033007014

Power, M. (1994). *The audit explosion*. Retrieved from http://www.demos.co.uk/theauditexplosion_pdf_media_public.aspx

Power, M. (1999). *The audit society : rituals of verification*. Oxford: Oxford Univ. Press.

Power, M. (2007). *Organized uncertainty : designing a world of risk management*. Oxford: Oxford University Press.

Rose, J., Persson, J. S., Heeager, L. T., & Irani, Z. (2015). Managing e-Government: value positions and relationships. *Information Systems Journal*, 25(5), 531-571. doi:<https://doi.org/10.1111/isj.12052>

Schellenberg, T. R. (1956/1998). *Modern archives : principles and techniques* (Repr. ed.). Chicago: SAA. (Original work published 1956).

Shepherd, E. (2006). Why are records in the public sector organizational assets? *Record Management Journal*, 16(1), 6-12.

Shepherd, E., & Yeo, G. (2003). *MANAGING RECORDS a handbook of principles and practice*. London: Facet Publishing.

Upward, F. (2000). Modeling the continuum as paradigm shift in recordkeeping and archiving processes, and beyond - a personal reflection. *Records Management Journal*, 10(3), 115-139.

Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper : om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Undertecknande av ansökan

.....

Namn

.....

Namnförtydligande

.....

Namn

.....

Namnförtydligande